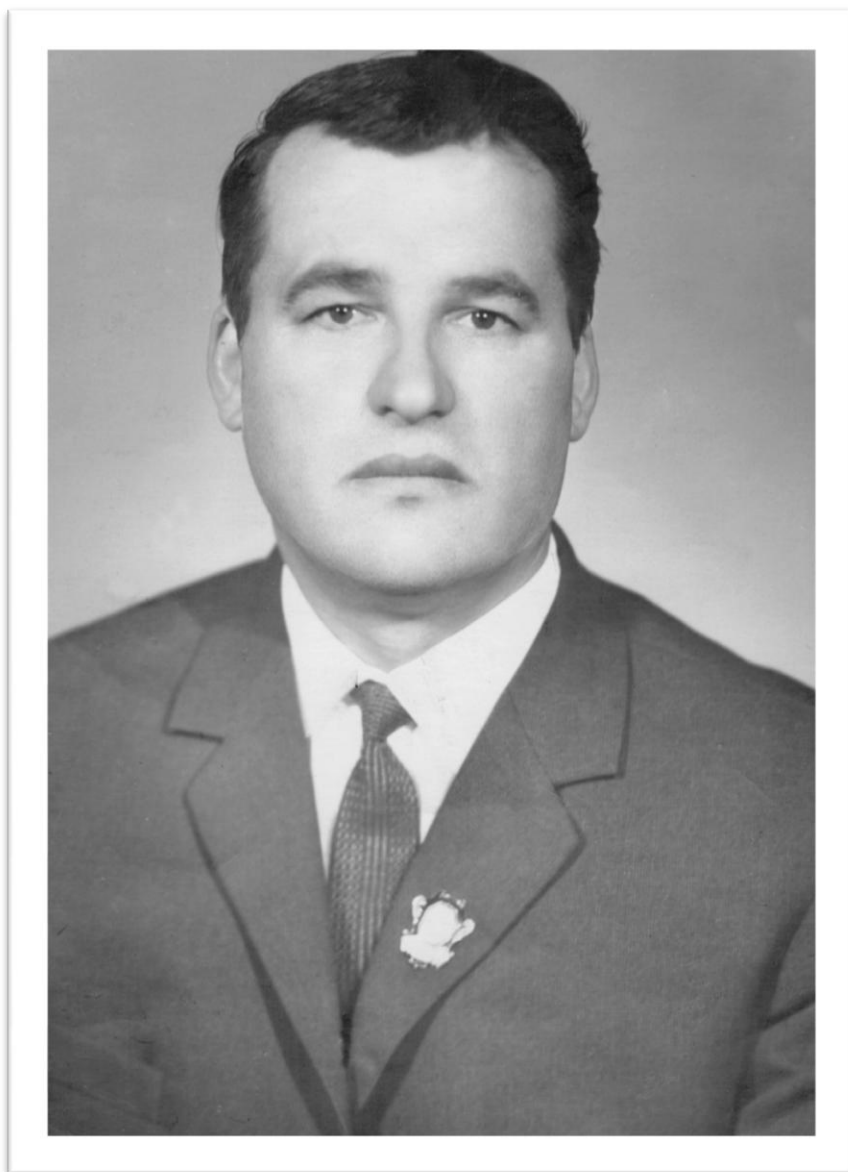

**СТОРІНКИ ІСТОРІЇ
ФЕДОРІВСЬКОЇ ШКОЛИ
(1952 – 1969рр.)**

Село Федорівка, Гощанський район, Рівненська область

2017р.

МАХНО ГРИГОРІЙ МИХАЙЛОВИЧ

(1926-1990рр.)

ПЕРШИЙ ДИРЕКТОР ФЕДОРІВСЬКОЇ ШКОЛИ

МАХНО Г.М. народився в Хорольському районі на Полтавщині 1926р. Освіта –вища. В 1950р. закінчив Велико-Сорочинське педучилище з відзнакою. В 1954р. – Ровенський державний вчительський інститут. В 1960 р. – Ровенський педінститут за спеціальністю вчитель математики і фізики.

Махно Г.М. відзначений НАГОРОДАМИ:

- 1.«Відмінник народної освіти України» в 1964р.
 2. З 1950 по1969рр. - голова первинної організації тов. «Знання» Федорівської восьмирічної школи Гощанського району.
 - 3.В 1960р. і в 1965р. премійований путівками на всесоюзну виставку народного господарства в м.Москва.
 - 4.Нагороджений грамотою Міністерства освіти УРСР в 1964р.
 - 5.Нагороджений грамотою правління Ровенської обласної організації тов. «Знання» УРСР в 1966р.
 - 6.Нагороджений грамотою правління Ровенської обласної організації тов. «Знання» Постановою ПрезидіїВР від серпня 1966р.
 - 7.Нагороджений медаллю «За трудову доблесть» в честь 20-річчя тов. «Знання», Указ Президії ВР СРСР від серпня 1967р.
 8. Неодноразово був занесений на обласну Доску Пошани м.Ровно, як кращий лектор області тов. «Знання» /1965 - 1968рр./.
 9. Нагороджений орденом «Отечественнойвойны 2ст.» та багатьма іншими медалями і значками, як учасник бойових дій у Великій вітчизняній війні.
- Махна Г.М. в 1950р., після В.Сорочинського педучилища Полтавської області, направили працювати на захід України в Ровенську область в с.РясникиГощанського району. А у 1952 році перевели працювати директором, щойно формально створеної семирічної школи в с.ФедорівкуГощанського району, потім восьмирічної школи, де він і працював по серпень 1969 року.(Наказ №52 від 15.06.1952р. п.3 по Гощанському РВНО).

В 1950 році Радянська Україна направила молодих педагогів піднімати із руїн села і містав західних областях України. А тут після війни було що піднімати! Та й не тільки піднімати! Усе потрібно було практично розпочинати «із нуля», а особливо освіту. Ось цим і займався Г.М.Махно, за що потім отримав багато державних нагород і заслужив повагу місцевого населення. В ті важкі післявоєнні часи потрібно було не лише вижити, але й повірити в себе, швидко набути життєву мудрість і все це Григорію Михайловичу вдалося сповна.

До червня 1952 року завідувала Федорівською початковою школою ЛЕУСЬ ОЛЬГА ЯКІВНА, яка за сімейними обставинами була переведена учителем 1-4 класів у Симонівську семирічну школу.

До приїзду Махна Г.М. у селі було чотири класи типу церковно-приходської школи, яка фактично розміщувалася на території церкви. У школі писали чорнилом, у парті була невелика дірка, куди ставили чорнильницю, в яку з бутылочки наливали чорнило, пером умокали і так писали. А коли стали кращі часи, писали уже авторучками, потім стержневими кульками, з'явилася шкільна форма, білі фартухи. Школа була в одному із приміщень і був лише один учитель РУЖИЦЬКИЙ. До 1939 року майже всі західні школи практично були польськими і навчання у них в основному здійснювалося польською мовою, але викладалася і українська мова. Згаданий Ружицький був поляк, самотньо жив у селі, всі його родичі загинули під час другої світової війни. Доживав він своє життя по-сусідськи із школою (у Ярини). Поховали його жителі села із усіма почестями на той час.

Див.фото 1 – Перша школа, побудована в 1884р., пізніше – семирічна школа, фото - 1962 р.

У ті часи, особливо в західних областях, приміщення шкіл, як правило, знаходилося поряд із церквою. Тому школи і називали церковно-приходськими (ЦПШ). Сім'я Махна Г.М. жила при школі (старій і новій). Поряд із старими приміщеннями школи була церква. Заснування семирічної школи була для Махна Г.М. складною задачею, та й не тільки для нього, бо не було не тільки відповідного обладнання (парт, столів та ін.), але і приміщення.

Проблема приміщення для створеної школи була розв'язана просто і оригінально: влада відібрала у священника хату і зробила із неї школу. Приміщення було тоді для села дуже великим. Три окремі великі кімнати, великий коридор. Скрізь була дерев'яна підлога, яку щороку приходилось ремонтувати. Це приміщення було побудовано в 1914р. і навчалися в ньому учні до 1964 року, коли було відкрито сучасну школу директором Махно Г.М.

Звичайно, у ті часи школярам було заборонено ходити до церкви, але і важко було визначити церковно-шкільну межу. Тому територія церкви була загороджена високим дерев'яним забором, а школа місцями і колючим дротом. За тильною частиною церкви (20-30м. від її будівлі) був зроблений невеликий спортивний стадіон, на якому із учнями проводили уроки фізкультури. Там грали у волейбол і футбол, піднімалися на турніку, лазили по канатах.

Після створення семирічної школи, у Федорівку були направлені для педагогічної діяльності молоді вчителі із педагогічних закладів. У той час у селі не було світла, навіть звичайного магазину, а відкрився він, «Сільмаг», в кінці 50-х років. Не привозили навіть хліба, треба було пекти самим.

Див.фото 2 – Магазин «Сільунівермаг» у 1965 р.

Так от, Григорій Михайлович організував на території церкви семирічку, а потім побудував восьмирічну школи. Перші чотири класи навчалися у першу зміну, а інші – в другу зміну, тобто після обіду, з 14 години. Важко було взимку: світла не було, після 16 години у класах було темно. Тоді навчалися при світлі керосинових ламп, яких багато «висіло» у всіх класах і коридорі. Учні і жителі села дома і на темних вулицях користувалися кишеньковими ліхтариками. Світло стало у Федорівці в 1964 році.

У 1964 році було здано в експлуатацію в центрі села нове приміщення Федорівської восьмирічної школи. А будівництво було не з легких. Крім вибору місця, яке визначили будувати в центрі села, потрібно було взяти дозвіл на будівництво, зробити замовлення на проект будівлі. Для цього багато разів Махно Г.М. їздив у Ровно, Гощу для оформлення всіх документів, збору підписів. А вже потім виділення коштів на фінансування будівництва школи за проектним кошторисом.

На все це Махно Г.М. витрачав досить багато часу, крім того займався щоденною роботою з педколективом і учнями школи. Йому вдалося все це подолати, пережити можливо завдяки молодому віку і маючи велике бажання залишити після себе добрий слід своїми справами.

Махно Г.М. привозив сам разом з робітниками із КлесоваСарненського району багато разів лісоматеріали, щебінь. Було завезено пісок, цеглу, шифер та інше. На перший погляд ніби просто і звично. Але будувати у ті часи було складно, про це добре пам'ятає сім'я Григорія Михайловича. Усе потрібно було їздити просити у керівників району і області. Потрібно все передбачити, вирахувати, вибрати на складах і в магазинах, загрузити, розгрузити, відшукати на це людей, виписати машину в колгоспі і багато чого іншого.

Див. фото 3 – Початок будівництва Федорівської школи. 1962 р.

Див. фото 4 – Стіни Федорівської школи зведено.

І в грудні 1964р.було введено в дію нове сучасне (на той час) приміщення Федорівської восьмирічної школи. На відкриття школи приїхало керівництво району і області, були запрошені керівники села, всі причетні до її будівництва, а також жителі села і майбутні учні школи. В селі було велике свято.

Див. фото 5 – Новозбудована школа. Фото 1965 р. Вид від клубу. На фото: географічний майданчик, футбольний стадіон, спортивний майданчик, перша висока телеантена, два громовідводи.

Назавжди повинна зберегтись пам'ять про Махна Г.М. , завдяки якому побудовано Федорівську восьмирічну школу, як і пам'ять про керівника високої вимогливості до себе, до колег, до учнів, як доброго і порядного педагога, інтелігентну людину.

Поряд зі школою Григорій Михайлович організував і побудували новий спортивний стадіон із стандартними розмірами футбольного поля. Були і дерев'яні ворота із сітками. Шкільна команда займала у цей час другі місця у Рівенській області. За це всім членам команди надали 3-й юнацький розряд з футболу, грав і отримав 3 розряд син Григорія Михайловича – Михайло. Основними видами спорту були в школі катання на лижах (зими були в той час сніжними), гра в футбол, волейбол, катання на коньках(ставок), легка атлетика, шашки. По багатьох із них школа займала призові місця.

Класи і кабінети були великі і світлі, у той час було багато дітей у селі, і в них навчалось по 17-20 учнів у кожному із восьми класів. Школа була нова і все було нове: парти, доски, шафи і інше приладдя. Були кабінети біології і фізики, де знаходилося багато реактивів, приладів, приборів, різної техніки. Перший телевізор у селі «Огоньок-2» було куплено і встановлено в 1965 році у фізичному кабінеті (з правої сторони школи). У вихідні дні всі бажаючі приходили дивитись по телевізору футбол і інші цікаві передачі.

Див фото 6 – Коридор нової школи.

В школі на досить високому рівні діяв гурток художньої самодіяльності (хор). Керівником була Євчук Раїса Олександрівна. Учні школи вивчали багато пісень. Виступали з хором в сільському клубі майже на всі свята. Постійно приймали участь серед шкіл району в м.Гоща і займали призові місця серед шкіл району. Потрібно відзначити, що були роки, коли хор акомпонував(грав на баяні) Махно Михайло, син Григорія Михайловича. Він був активним учасником художньої самодіяльності разом з сестрою Ніною. Дома мав баян, а ноти вивчив самостійно(по самоучителю), не відвідуючи музичної школи. А перші ази нотної грамоти отримував просто на уроці співів - вчитель Євчук Р.О. Ось такі в той час були здібні вчителі, що змогли дохідливо і зрозуміло передати знання учням.

В школі відбувались туристичні екскурсії, походи. Кожного літа під час літніх канікул, в першу чергу успішні учні і бажаючі, їздили на екскурсії за межі свого району, щоб краще пізнати свій край і інші регіони країни, вивчали історію, природу. Їздили тоді не автобусом, а звичайною грузовою машиною з «будкою», на якій вмонтовано багато лавок. В дорозі співали багато українських пісень. Побували не один раз в Києві, Бресті, Ровно, на малій батьківщині Л.Українки – Н.Волинськ, були в Цумані і інших цікавих місцях. А ночували тоді при школах в спортивних залах, спали на матрацах. Але ніщо не завадило добре провести час, завжди було цікаво і багато охочих поїхати наступного разу.

Див. фото 7 – Зупинка у лісі під час екскурсії. Цуманські ліси.

Багато учнів школи на той час активно збирали макулатуру, за що навіть займали призові місця в районі. Також у школі був гурток юних техніків, де вперше учень школи Махно Михайло отримав Грамоту в 1964 році Ровенської обласної станції юних техніків за активну участь у багатьох винаходах(фізика).

У школі і в селі часто проводили тури-змагання гри у шашки і шахмати. Школа і сільська Рада завжди нагороджувала похвальними Грамотами переможців змагань.

У селі Федорівці була досить велика бібліотека, яка знаходилась у старому клубі. В ній було багато цікавих книг і журналів. Активно залучав до читання книг учнів і жителів села зав.бібліотекою Євчук Сергій Павлович.

Див. фото 8 – Старий клубс.Федорівка. 1965 р. Зліва у клубі – бібліотека.

Біля Федорівської школи завжди було багато різних квітів, які на початку було закуплено. Також посаджено молодий сад, а поряд навчальні ділянки, де вирощували різні овочі для знайомства і вивчення по предмету ботаніка.

Див. фото 9 – Біля школи квіти і пришкільні ділянки, молодий сад. 1965 рік.

Див. фото 10 – Вид від школи до стадіону, магазину і клубу. 1965 р.

Див. фото 11 –Подвір'я школи: льох, майстерня-сарай, туалет. 1965 р.

Під керівництвом Махна Г.М. працювали такі досвідчені вчителі як: Радюк Г.В., Оксемчук О.М., Дацюк Л.Р., Євчук С.Г., Ілюхіна Є.О., Гиричук Р.К., Євчук Р.О., Гаврилюк О.О., Бухта, Гаврилюк Л., Рудик Л.В. та інші. Працювали в школі досить добросовісно і техпрацівники: Джура Ольга, Хрусюк Ліда, Хрусюк М.Я.

Див. фото 12 - Школа, вчителі. 1968 р.

Див. фото 13-16 – Жовтенята і піонери школи з класними керівниками: Ілюхіна, Бухта, Дацюк, Радюк.

Працюючи в Федорівській восьмирічній школі, Махно Г.М. зробив в школі все, що можна було зробити і навіть більше. Працював з великим бажанням змінити все на краще, не будучи місцевим жителем. Апрацював на Ровенщині на ниві народної освіти 19 років. Федорівські жителі повинні добре пам'ятати Махна Г.М., котрий фактично «створив» освіту у їхньому селі, здійснив побудову нового сучасного, у ті часи, корпусу школи. Завдяки йому школа стала однією з найкращих в Ровенській області, за що і отримав високу освітянську нагороду «Відмінник народної освіти УРСР».

В 1969 році переведено Махна Г.М. за сімейними обставинами на Полтавщину (похилий вік одинокої матері) і з дозволу РК КП України.

МАХНО Г.М. присвятив все своє життя освіті, а з 1969 року був директором Покровськобагачанської середньої школи на Полтавщині. Очолював тов. «Знання», Раду ветеранів, сам був «Ветеран праці», постійний депутат місцевої ради. Працював на цій посаді до 1986 року, до виходу на заслужений відпочинок.

Завжди розуміла і підтримувала його в роботі дружина - Махно Галина Федосіївна(1930-2015рр.).

Сім'я Махно приділяла належну увагу своїм трьом дітям. Всі вони одержали вищу освіту, виросли освіченими, працьовитими, добре вихованими людьми.

Син – Михайло, 1951-2014рр. Освіта – вища, Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка, кандидат фізико-математичних наук, доцент, зав.кафедрою загально-технічних дисциплін Полтавського кооперативного інституту.

Дочка – Ніна, 1953р. Освіта – вища, Київський інститут культури, «Відмінник народної освіти».

Дочка – Світлана, 1957р. Освіта – вища, Рівенський педінститут, завідувача дошкільним закладом м.Лубни, нагороджена Почесними Грамотами Міністерства освіти і науки України.

Махно Г.М. займав надзвичайно активну життєву позицію, був патріотом рідного краю, сівачем доброго, мудрого, вічного.

Описана історія і фото надані з особистого архіву сім'ї Махно. Деякі факти взято з Мемуарів(спогадів і родоводу) життя на Рівенщині і Полтавщині, написані сином Михайлом. Всі фото було зроблено власноручно директором школи Махно Г. М., а уже пізніше і його сином Михайлом, який захоплювався фотосправами. Ці фото і залишили пам'ять про школу і село Федорівку.

Все це правдива дійсність і прожите, а дані факти і фото можливо є тільки в єдиному примірнику з історії школи і села. Дуже сподіваємось, що всі історичні дані буде збережено разом із приміщенням школи і передано майбутнім поколінням.

Читаючи Вікіпедію(інтернет)про історію школи, вразило те, що нічого не написано конкретно про історію школи, не сказано про всіх її перших вчителів і директорів школи. Всі педагоги заслужили, щоб їх невтомну працю поважали і основне – пам'ятали.

Надана інформація (на прохання директора школи Дем'янчук М.О.), збагатить фактами історію Федорівської восьмирічної школи.

БЕРЕЖІМО ІСТОРІЮ МИНУЛИХ РОКІВ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ!

Сім'я Махно, 2017р.

ШКОЛА ДО 1969 РОКУ

**Фото 1: Перша школа, побудована в 1884 р. (початкова, пізніше – семирічна).
1962 р.**

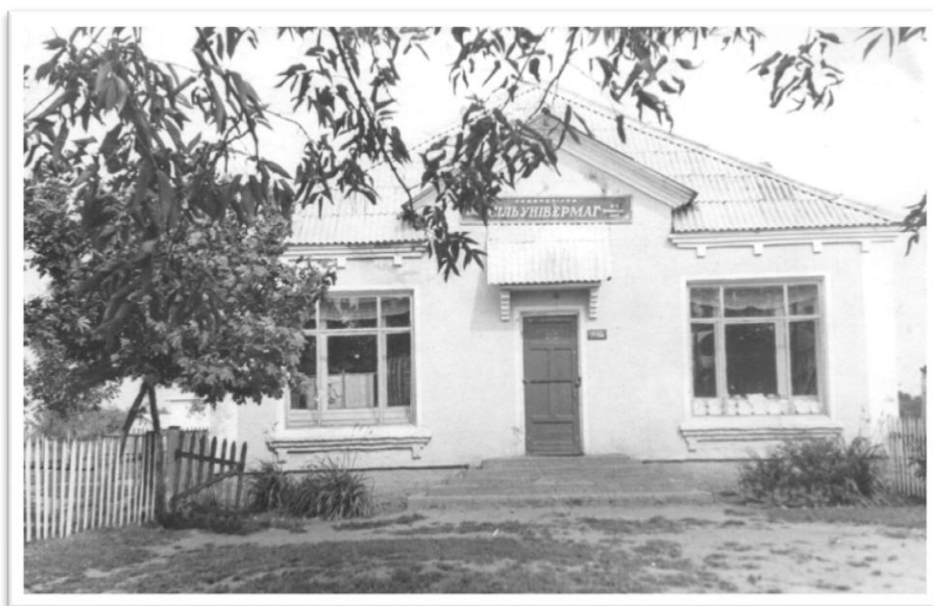

Фото 2: Магазин «Сільунівермаг» 1965 р.

Фото 3: Початок будівництва Федорівської восьмирічної школи, 1962 р.

Фото 4: Стіни школи зведено

Фото 5: Вид школи від клубу, 1965 р.

Фото 6: Коридор нової школи, 1965 р.

Фото 7: Зупинка в лісі під час екскурсії. Цуманські ліси

Фото 8: Старий клуб села Федорівка. Зліва у клубі – бібліотека. 1965 р.

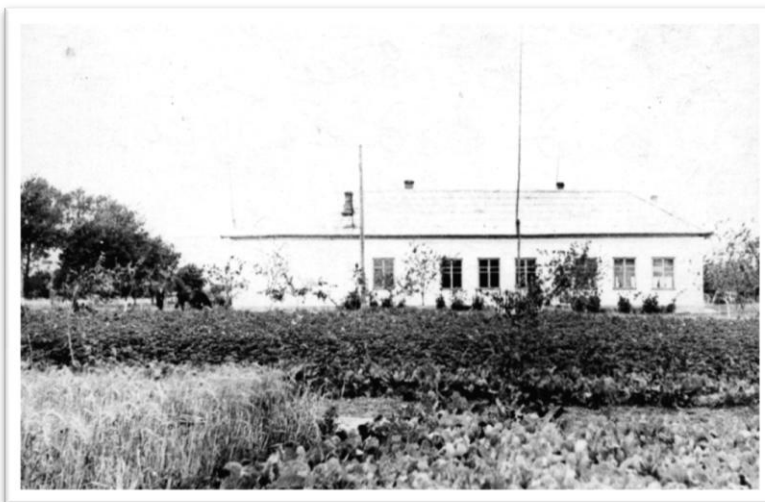

Фото 9: Біля школи квіти і пришкільні ділянки, молодий сад. 1965 р.

Фото 10: Вид від школи до стадіону, магазину і клубу. 1965 р.

Фото 11: Подвір'я школи – льох, майстерня-сарай, туалет. 1965 р.

Фото 12: Вчителі школи, 1968 р.

Фото 13-16: Жовтенята та піонери школи із класними керівниками (нижче)

ШКОЛА СЬГОДНІ

Шкільна бібліотека

Шкільний коридор

Подвір'я школи

Церква біля старої школи